

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

JÁSZ UJSÁG

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI LAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztő címére küldendők

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN:

Egész évre 8.— K
Fél évre 4.— K
Negyed évre 2.— K

Felelős szerkesztő:
BELEZNAJ LÁSZLÓ.

Laptulajdonos: **DARÁNYI FERENC.**

Előfizetési és hirdetési díjak a laptulajdonos címére küldendők.

KIADÓHIVATAL:

Jászberény, Vásár-u. 2., hol hirdetések a legolcsóbban vételnek felel. — Nyilvánt. sora 30 fillér.
ELŐFIZETÉSI ÁR VIDEKEN:
Egész évre 9.— K
Fél évre 4.50 K
Negyed évre 2.50 K

VASUTÜGYÜNK A VÁRMEGYÉN.

Jásznagykun Szolnok vármegye törvényhatósági bizottságának március hó 30-án tartott évnegyedes közgyűlésében tárgyalták a jászérdekekre nézve felette fontos nagykúta—jászberény—hevesi vasútra vonatkozólag egyik jászközség: Jászapáti képviselőtestületének azon határozatát, melyben kimondotta, hogy egy előbbi határozatától eltérőleg nem kíván részesedni ama közlekedési előnyökben, melyeket a Mátra-Vörös vidéki Egyesült helyiérdekű vasutvállalat által építeni szándékoltt jászvidéki új vasut-vonal nagyméretű összeköttetésénél fogva részünkre nyújthat.

A tervezett új vasutvonalak a jászvási érdekekre vonatkozó előnyeit a nevezett vasútépítő társaság ismeretes újabb ajánlatával kapcsolatban tárgyaltuk és ezen kérdésből kifolyólag érintettük a most épült s a közforgalomnak már átadott más irányú

jászvási helyiérdekű vasutvonalaknak a jászvási központosító érdekeire hátrányos voltát.

A vármegyei közgyűlés tárgyára térve, az történt, hogy jászapáti község, — mint a nagykúta—jászberény hevesi tervezett vasutvonalnál érdekelt — megszavazta annak idején a kívánt 50.000 koronás hozzájárulást és később — azon indokolással, hogy a vasútépítő társaság a vasútépítés megkezdésének dátumát nem tartotta be, — megsemmisítette a hozzájárulási határozatát és áperthe kimondotta, hogy a *tervezett vasutvonalnak érintését s közlekedésügyünk ily irányú fejlettségét nem kívánja.*

Ezen megsemmisítő községi képviselői határozat került felsőbb elbírálás alá a március 30-iki évnegyedes megyegyűlésen, ahol a vármegyei állandó választmány azon javaslatával szemben, hogy a község sze-

mélyes érdekeken alapuló megsemmisítő határozata ne fogadtassék el, vagyis hogy az 50.000 koronás megajánlási határozat tartassék épségben, — egy *rosszul sikerült szavazással* a megsemmisítő határozat szankcionáltatott, talán egy újabb határozathozatalra való utasítás formáságával.

Az állandó választmány helyes s a jászérdekek szem előtti tartó javaslata ellenében — sajnos, eredményesen — *Dr. Cseh József* jászvási járási főszolgabíró és *Horváth Lajos* megyebizottsági tagok mindketten Jászapáti-ból emeltek szót, míg a javaslat mellett az igazi jászérdekek képviselőiben *Erdős András*, városunk derek plebánosa beszélt, kifejtjén amaz előnyöket, melyek szerint a jászközségek közlekedési forgalmát nagy arányú összeköttetésénél fogva a tervezett vasutvonal csak emelni fogja.

Hogy „wo liegt der Hund be-

TÁRCA.

HETI KRÓNIKA.

I.

Habozva tündööm, miről énekeljek?
Tán ősi váráról a híres Egernek?
Mert hogy ünnepeim én oda zónáztam
No szép kis ünnep volt! Majd agyonra [fuztam].
De kit érdekelne az egi vár sorsa?
Helybeli dolgokat szedem inkább sorra.
Hanem hogy mi történt ezalatt Berényben,
Most az egyszer csak úgy hir után me- [sitém].
Névnapok, ünnepek nem énrám tartoznak,
Lévn tartozéki napi hírvonatnak.
Hanem ami szállong, s hol megtudják, hol [nem].
Szóval mende-mondát kell most énekel- [nem].
Tehát a mult héten, egy szent délutánon
Ott ültek a körben már jó egynehányan,
S hatása alatt a gyászos szent időnek
Egymásután komoly, nagy fogadást tö- [nek]:

Ki-ki lemond arról, mi kedves szokása,
Ki gyöngye, ne legyen köztök maradása.
Laci latin szöveget többé sose használ,
Többre becsül Marci alvást kvaterkánál,
Szót Árpád emelve balkeze egy újját:
„Vakuljon meg, aki engem kártyázni lát!”
Szól zokogva Andri s szemé könyben [ázik].

„Az is huncut, aki még egyszer vitázik!”
Franc pipájától örökre bucsút vesz,
Hulló könye nyomán valóságos kut lesz.
Ahogy fogadkoznak, megnyílik az ajtó,
Belép rajta Károly, nyakán fellegyhajtó.
Megtudván az okát a nagy búslásnak,
Szörnyű tusa után így határoz másnap:
„Bár kilenc kalapot telistele sírok,
Szerelmeset verset többé sose írok,
És inkább szélessék meg még egyazon [vakon].

Nem nézegetek ki többé az ablakon.”
Azóta nem lehet beszélni sem velök:
Allák fogadásuk. (Ugy eljen a fejük!)

II.

Itt, vagy máshol történt, ne nagyon ku- [tassák],
Elég, hogy van benne valami igazság.
A történet címe lehetne akármí,

Mégis tán: „Veszélyes öntözködni járn!”
Mondjuk, hogy X urfi husvétnek hétfő- [jén]
Szörnyen neki készült. — Parfüm zseb- [kendőjén],
Parfüm a zsebében s tavaszi kabáthoz
Szeftűt szur, úgy indul minden lányos [hához].

Szívesen fogadják, itatják likörrel,
Kinálják sonkával, lenyomatja sörrel.
Máshol meg konyakot önt a tetejébe,
Igy állít be szíve hölgye elejébe.
De itt a szerelem úgy erőt vett rajta,
Hogy minden ereje rögtön cserbenhagyta
Kezd a föld mozogni, kirobban az Etna...
Borítsunk csak fátyolt erre a dologra!
E bus történetből eliheti bárki,
Mily szörnyen veszélyes öntözködni járn!
Kóro.

A magyar dal.

Irta: Dr. Tordai Ányos.

III.

Fiúk az isten áldjon meg
En is izsom igyatok, —
En nem nézhetek vidáman
Végig elhagyott hazámon,
Csak mikor részeg vagyok,

graben" s hogy a közös jászérdek szeretével homlokegyenest ellenkező felszólalásokra nézve mi volt az indító ok, nem firtatjuk, nem keressük; azt azonban a jászérdekeltiség és tradíciók nyomán joggal elvárhatjuk véreinktől, hogy az őnszegetés együttes munkáját ne iparkodjanak üzleti célok előtérbe engedésével megghiúsítani akkor, amidőn a jászásra nézve kinyiltható szebb jövő, az annyira óhajtott Jászvármegye létesítése esetében inkább nagyobb esélyesség van arra, hogy Jászberény lesz a központ, mint például Vámosgyörk avagy Ujszász.

— *Fehérvári napról.* A magyar nemzet büszkesége, városunk nagynevű országgyűlési képviselője nyílt levelet intézett Jászberény városra választóitól. A beszámolóknak tekintendő nyílt levél országos eseménynek tekintendő, mert amikor gróf Apponyi Albert megszólal, az egész ország figyelme a legideálisabb vezérpolitikus ajkain csügg. Hogy mi a célja nyílt levelének, ő maga mondja meg. „Megakarom mutatni a jelenlegi válság gyökereit, ki akarom fejteni annak lényegét, meg akarom jelölni és jellemezni kívánom azokat az erőket, amelyek összeütközéséből keletkezett." Három hatalmas részben foglalkozik a nyílt levél közéletünk jelen helyzetével. Az első *a válság gyökerei, a nagy összeütközés a fegyverszünet és annak vége*, — cimen, második rész *a lochlóiás kormány és országgyűlés alkotása*, a harmadik *a válság, a kibontakozási kísérletek* fejezetcímekkel tárgyalja a magyar politikai viszonyokat magas nézőpontból mély judiciummal állapítva meg a beteg közélet diagnózisát s mutatva rá a jövőben követendő magatartás irányelveire. Igéri a nemes gróf, hogy midőn körünkben személyesen megjelenik, *egyes kérdésekről fog még*

bővebben nyilatkozni. A hatalmas nyílt levélről lapunk jövő számában bővebben fogunk szólni.

— *Meghívó.* Tisztelettel felkérem a 48-as és függetlenségi Kossuth-párt-hoz tartozó választó polgárokat, hogy *Gróf Apponyi Albert* országgyűlési képviselőnknek a választókhöz intézett nyílt levele és a legközelebb összehívandó országgyűlésre képviselőjelölés tárgyában a *f. év és hó-4-n azaz Hétfőn d. e. fél 11 órakor a polgári kaszinó* termében (közirtokosság helyisége mellett) tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek.

Bathó János pártelnök.
— *Széchenyi-ünnepélyek.* Fél százados évfordulója lesz április 8-án annak, hogy a *legnagyobb magyar*, gróf *Széchenyi István* meghalt. Ezen évforduló megünneplésének elrendeléséért fordult az *Országos Széchenyi-Szövetség* a kultuszminiszterhez. S valóban éppen napjainkban, midőn a nagy *Széchenyi* eszméi valósulnak, midőn teljesen beigazolódnak dicső elvei, hogy *előbb gazdagabb* kell tenni a magyart, *azután szabadabb*, mert egy anyagiilag erős és független nemzet sokkal könnyebben vivja ki nemzeti szabadságát is, — éppen most aktuális a nagy hazafi emléket felújítani s kegyeletos visszaemlékezéssel, nagy műveinek, elveinek ismertetésével áldozni halhatatlan szellemének. Gróf *Zichy János* vállás- és közoktatásügyi miniszter el is rendelte, hogy f. évi ápril hó 8-ik napján a fenhatósága alatt álló valamennyi foku tanintézetekben az előadások szüneteljenek s a nagy férfiú emlékének kellő méltatása végett iskolai ünnepségek tartassanak. Összes iskolánk megtetteik előkészületeiket a nagy emléknep méltó megünneplésére.

HIVATALOS RÉSZ.

Megyei közgyűlés. Mint lapunk múlt számában már jeleztük, a vármegye törvényhatósági bizottsága március hó 30-án tartotta évnegyedes közgyűlését *Horthy*

Szabolcs főispán elnöklésével. Az évnegyedes alispáni jelentés a városok és községek ügyének felsőbb elbírálatán kívül legérdekesebb tárgyai voltak a képviselőházi botrány ügyében *Dr Kiss Ernő* által tett indítvány és a jegyzőválasztás. Az előbbi nem annyira, mint az utóbbi tömegesen vonzotta a bizottsági tagokat. A képviselőházi botrányra nézve az állandó választmány javaslatahoz képest a munkapárt és a függetlenségi pártok részéről történt négyrendű hozzászólás után a következő határozati javaslatot fogadta el a közgyűlés:

„A törvényhatóság kimondja, hogy a brutális támadást, mely a parlamentáriszmust és egyéni sérthetlenségét a képviselőház 1910 évi március 21-iki ülésében a közjogi tisztükben eljáró miniszterekkel teljes bántalmazásával érte, hazafias lelkek egész felháborodásával ellátta. A nemzet méltóságán ejtett súlyos sérelem fölött sajnálkozását és megbotránkozását fejezi ki. *Héderváry Károly* gróf és *Serényi gróf* miniszterekkel szemben pedig részvételt tolmácsolja. Egyben a törvényhatóság felír az újonnan összehívandó képviselőházzhoz a parlamenti rend megőrzésének biztosítása céljából.”

Nagy harc keletkezett a IX. fizetési osztályu megyei jegyzői állás betöltésénél. Két óriási erős párt állott szemben egymással, vélemens közdelem után a jászás nagyarányu segítségével *Dr Pethes László* pártja győzött *Alexander Imre* szociálibrával szemben 44 szavazattal. Pethes helyébe a legidősb közgazgatási gyakornok: *Kövér* *Vladimir* választott meg. Érdekes pontja volt még a közgyűlésnek Jászapiti község vasuti hozzájárulását megsemmisítő határozata, melyről lapunk vezetősorainban számolunk be.

Mérmőkiválasztás, mint jeleztük — e hó 5-én kedden délelőtt 11 órakor fog meg tartatni *Dr Benkő Albert* alispán elnöklése alatt. A pályázók: *Proceck Jenő* bacsstopolyai magánmérnök, *Siklósi Isván* pécsi építés- és kulturmérmök, *Derzsi József* volt szolnoki mérmök és *Schwarz Ernő* budapesti mérmök. Pártja a képviselők körében az első két pályázónak van.

A megyegyűléssel kapcsolatban hírt vettünk a vármegyei kat. klerus egy mozgalmaról. A megyei törvényhatóság tagjai között tekintélyes nagy számmal van képviselve a vármegye katolikus papsága. A megyebizottság kat. papi tagjai csütörtökön délután 4 órakor testületileg tisztelletek *Dr Benkő* alispánmál s a papság nevében *Siposs Géza* jászárokszállási plébános tolmácsolta meggyőző szavakkal az indokolt

S mily csodálatos lélek a Petőfié! Érzelmének tárgyai édes testvérek szívében. Megírja a magyar költészet legszebb szerelmi rapszódijait:

Minek nevezeleek
Boldogságonnak édesanyja,
Egy egbe rontoti képzélet
Tündér leánya,
Legvakmerőbb reményimre
Meggzegenítő ragyogó valóság,
Leikemnek egyedül,
De egy világnál többet érő kincse,
Édes szép ifjú hitvesem,
Minek nevezeleek?

s e hitveséért lángoló szívből fakad ép anyyi tüzzel, ép oly mélységes érzéssel:

Senhonai bitang ember,
Ki most, ha kell, haini nem mer,
Kinek drágabb rongy élete,
Mint a haza becsülete. . .

Hogyan is fér meg egy fészekben az édes dalu filemile, meg a büszke, zord királyi sas?

A virágjának teljében pompázó 40-es évek költészete immár bőséges dalforrás. Szerete hangzik palotákban és kunyhókban nemcsak Petőfi száz meg száz dala, de *Kölcsey* Himnuszával s *Vörösmarty Szóza-*

zatával imádkozik már a magyar, a *Vac*-hottok, *Tompa*, *Kerényi gyöngéd*, mélabús akkordokkal telített énekeivel temetik a multat, bátorítják a jelent, sóvárognak a jövőért, amikor egyszerre csak elsötétül az ég hazánk felett, megdördülnek az ágyúk, sikolt a harci síp, riad a magyar s a dal csöngése kardsattogással, majd — láncsörgőssé válik.

A kurucok tárogatóit is összetördözték, elégették, — a szabadságharc gyönyörű dalai, indulói szintén a lomtarba kerültek. Jött egy időszak, az elfojtott, néma fájdalom kora, midőn a jókedv, a dal vétek számba ment a legszentebb, a haza ellen. Midőn *Vörösmarty* megtiltotta gyermekeinek, hogy a Szózatnak a nemzet haláláról szóló strófáit énekeljék midőn a gögös győztes fél hideg lakatot vert az érzélem húrjaira is.

Még a vad is a rengetegben
Kinjának hangot ad,
Magát az eltiport magyarnak
Kisírni szabad!

jaídul fel *Tompa*.

Hiába biztatja az öreg madár fiait: fiaim, csak énekeljétek! — pusztá a vidék, kopár az erdő, tüzes üszög van még a házte-

tőn — nem jön vissza a gólya, — még sirva sem vigadhat a magyar!

Lassan-lassan még is csak derül. S a remény első sugarára zümmög már a dal:

Majd hoz Kossuth tisztát,
Túrr Pista meg pusztát,
Ejjen Garibaldi!

A dalköltők is meg-meg szólalnak. A régiek közül *Arany*, *Tompa*, az újabbak közül *Lévay*, *Lisznyai*, *Szász Károly* s az idők legnagyobb dalköltője a mi *Tóth Kálmánunk*. Ad az Isten neves zeneköltőket is. *Erkel Ferenc*, *Mosonyi Mihály* a műdalban, *Simonfi Kálmán* s *Zimay László* a népdalban jeleskednek. A társadalmi élet kezd újra pezsdülni, ismét mer a magyar dalolni — a hang pedig az életnek első jele. Mikor aztán a felhő végkép elvonul a haza egéről, a felhőden egen hirtelen ott terem egy édeszavú pacsirta, *Blaháné* s megnyílik a magyar dal temploma, a Népszínház s megcsendülnek aztán a legjelesebb népdalköltőnek, *Szentirmay Elemér*nek akkordjai: e hármas tényező oly forrást nyitott a magyar dalnak, mely ha tán nevék más is ma már, soha el nem fog többé apadni.

kérelmet, hogy a vármegyei közigazgatási bizottságba egy kat. pap beválasszassék. Számtalan esetben fordulnak meg a közig. bizottság előtt szoroson egyházi természetű ügyek, különösen gyakran iskolai dolgok és olyan, a vallással összefüggő kérdések, melyek a vármegye kétharmad részben kat. népességre tekintettel méltányossá teszik, hogy ahol a kat. egyházak és iskolák ügyeiről határoznak, ott legalább egy katolikus pap is részt vehessen a tanácskozásban. A pap-ság a maga részéről a székhelyhez alkalmas közlésre levő törökszentmiklósi jeles plébánost, Enekes Jánost ajánlotta. Az álszép teljesen méltányosnak találta a pap-ság kérelmét, a maga részéről készséggel ígérte, hogy az általa is helyeselt eszme megvalósítására adandó alkalommal a kezdeményező lépéseket megteszi.

— **Anyakönyvvezetők mozgalma.** A vármegyei kir. anyakönyvvezető helyettesek országos mozgalmát indítanak valóban kétséges helyzetük javítása érdekében, mely célból a szolnoki államilag díjazott kir. anyakönyvvezető a következő felhívást bocsátja ki anyakönyvvezető kartársaihoz intézve:

Jász-Nagy-Kun Szolnok vármegyében államilag kinevezett anyakönyvvezetők szerezni anyagi helyzetükön segített, országosan szervezkedni és egy memorandumot melyben rangsorozat szerinti állami tisztviselőkké leendő kinevezetésüket fogják kérelmezni, — óhajtanának Belügyminister ur Ó Exceleciájának átnyújtani.

Vármegyei kartársaim kívánságának engedve, a mozgalom megindítását magamra vállaltam azon reményben, hogy az országban alkalmazva levő és tiszteletdíjjal élvező kartársaim a mozgalomhoz szintén csatlakozni és Szolnokra később meghatározandó időben összehívandó országos értekezleten részt venni fognak.

Az értekezlet egybehívása előtt szükségem van azt is tudni, hogy az országban tiszteletdíjjal hány anyakönyvvezető és helyettes van kinevezve?

Ugyanazért felkérem Cmedet, miként a vármegyeje területén működő állami összes anyakönyvvezetőkkel ezen körlevényt közölni azt általuk kitöltetni, és az így kitöltött levét hozzám sürgősen vissza-küldeni sziveskedjék Hazafiu! üdvözlettel lévén. Szolnok, 1910. ápril. hó.

A husról.

Írta: Szabó János.

A legutóbbi megyegyűlésre beadott érvényes jelentés során a husz drágaságának kérdése kötötte le figyelmemet, mert

Ami azóta történt a magyar dal történetében azt már mindnyájan ismerjük. Ismerjük édeszavú poétáinkat, kiknek a nyelve szinte kész muzsika: Szabolcskát, Lampérthet, Erdélyi Zoltán, Gárdonyit, Farkas Imrét, ismerjük és lelkesedünk dalköltőinkért: Dankó Pistáért, Lányiért, Fráterért, Dóczyért, hogy ne is említsük a vonó páratlan kezelőit, a magyar cigányokat. Erkel és Mosonyi után tovább fejlesztő a magyar operát Zichy Géza, s a legújabb idők megteremtették Huszkával, Kacsóhval a magyar operettet is.

Vége a mátrai vadászatnak. A két testvér hunkirátyi Buda és Ede mulatozva ülik az erdő halottainak torát. Sürgő a nép a máglyák tüzénél, busa bölény, karcus szarvas forogának a nyáron. Megcsappan a tömlő, folyik a boza, meg a kám, kehely összcsendül, dali táncra perdül a síkságon az ifjúság. Buda is sátrában mulatoz Efeléls ahogy elül odakünn a vígság, megpendül a sátorban a hegedősök kobza, s a két királynak emlékezetébe hozza a régi regét őseikről Hunorról, Magyarorról:

Száll a madár száll az ének
Két fiáról szép Eneknék.
Zengő madár ágról-ágra,
Zengő ének szájról-szájra.

hiszen hát az embert általában szükségleteinek kielégítése érdeklí leginkább. E három főtenyező legegyszerűbb: ételmezés, ruházat és lakás; ezek között azonban az élelmezés szerepel az első helyen. Még a vadságban élő ember is erre helyezi létfontartását.

A modern társadalom már törvényekkel rendelkezik arra nézve, hogy az élelem ne csak olcsóbb, de egyuttal olyan is legyen, amely az ember egészségére nem káros hatású. Ezen törvények ellenőrzésére azután hivatottak a legmagasabb állású urtól le egészen a kisbíróig.

Ezek teljesítik is köteleseégeiket a törvényes formák határain belül, de bármikép szorgoskodnak, gondoskodnak az egészségügykeretében és a törvényes formák között, az emberek újabbok réme: a drágaság meg van.

Nézetem szerint azonban a törvényekkel a drágaságot megszüntetni nem lehet. Más célok, más eszközök kívántatnak meg a röfmitelés drágaság csökkentéséhez.

Azt is mondják például a husz és takarmány drágaság okául, hogy sok az ember és kevés az állat.

Egyes alföldi megyéknek hivatott törvényőrei a vármegyei képviselői a jelenben már létező állategészségügyi törvények szigorításával, ezen törvényeket érintő reformmal kívánnak a bajon segíteni.

En erre azt mondom, hogy a szegény alföldi vármegyei képviselői kelene már, hanem célra ható tett és cselekvés. Vármegyének érdemes képviselői a kívánatosnak látja az állategészségügyi törvény szigorú törvénynek életbe léptetését, amely szerint közfogyasztásra tilos lenne például a borjúk levágása.

Drákói törvények — tapaszlat szerint — ritkán válnak a társadalom hasznára. De hát nézzük csak kiket is sújtana az érintett törvény legérzékenyebben? Első sorban az állattartó gazdákat, mivel ezek el lennének túlva autól, hogy a satnya, gyöngye tenyésztésre nem alkalmas anyagjaikat az egyedül lehető módon értékesíthessék. Sújtana tehát ezen törvény a józanul gazdálkodót, mert kénytelen satnya borjút drága takarmányozás mellett akarva, nem akarva a törvényben előírt időköz kártartani. És vajjon behozza-e a takarmányozásra felhasználható tej értékét is egy súlyos borjúnak felnevelése. Leginkább sújtani fogja tehát a szándékolt törvény a kisbírtokos osztályt, mert ha esetleg egy kis pénzre volt szüksége, eladta a szopos bornyát, fedezte annak árából halaszthatlan kiadásait, míg a szándékolt esetben például a „szigorúbb törvények” alapján majd

eladja a bornyát az anyjával együtt, mert hiszen hát kénytelen, ha a törvény nem engedi a borjúnak a husfogyasztásra leendő eladását.

Egy, nemzet gazdasági szempontból kétséges jelenség is párosul a dologhoz. Ugyanis a gazda 40—60 korona állattartó helyett majd 2—300 korona értéket visz kénytelenségből a vásárra. A kapott pénz elkölti, sem borja, sem tehene és így lasscskán a törvényes formák között kénytelen megválni keresetet hozó kis állatállományától.

Sújtja továbbá az emberiségnek azon részét is, amely gyöngye szervezete, majd egészsége helyreállítása okából fiatal borjúhus élvezetére van utalva, mert nem hiszem, hogy az állami támogatással fenntartott háziújl tenyésztés mindezeket pótolhatná.

Nem ilyen formai alapon álló törvények kellene a mi tanyai rendszerek mellett való gazdálkodásunk segítésére. Nem a törvények egyoldalú szigorítása kell, amely a fentiek alapján sem magára az állattartó gazdára, sem a társadalmára nézve nem bir biztos előnyvel, hanem hosszakké törvény helyes szociális alapokon az állattenyésztési szövetkezetek eszméjének megvalósításával. Törvény kötelezze a szövetkezetek létesítését állami segítés, kamatmentes kölcsönök alapján, mely kiterjesztve a jelenben lévő állategészségügyi törvényekre nyújtson oly eljárás módokat, melyek a gazda és a közönség előnyére szolgálnak. Ebben azután például lehetnének szabványok, megszorítások. Így például a selejtesnek látszó borjú csak hatóságai engedéllyel volna árusítható, a teljes jó ivadékú anyagok megtartásáról pedig a szövetkezet intézkednek stb.

Nem céloz utbaigazítást adni, csak konstatálva a törvény megszorítás nehézségeit, reá mutatok azon eshetőségre, miként elérjük majd azt, hogy midőn ma 20 katasztrális holdra esik egy számottevő darab jószág, 5—6 év múltán 4—5 holdra fog esni az, s később a kisbírtokos osztály — mint az a dunántúli egyes megyékben tapasztalható — a legintenzívebb gazdálkodási módszer mellett is elesik a haszonállat megfelelő produktumaitól.

Nélt számításoként áll előttem azon tény is, hogy a néhány évvel ezelőtt volt vajkivitelünk, pár ezer koronára rúgott s most meghaladja a 10 millió koronát, Ezen statisztikai tételben sajnos a mi megyénk egy kilogramm sem szerepel.

Ha ennek okát keressük, megtaláljuk a kisbírtokos osztályunk szervezeten voltában. Ennek szerkesztését pedig honnan várhatnánk illetékesebb helyről, mint azon

... Fölszabadul a vár az ostrom alól.

A lenyugvó nap kőrövendve mosolyog a szégyenkezve visszavonuló török sereg főfarkú zászlaira. Kiállítják az őrszemeket, a csalfa ellenség nem ve-e lest, hogy a gyantafán őrséget váratlan újból megtámadja. Egy kopott vándorlantas keredzkedik be a majdnem rommá lőtt várkapun. Viharverie köpönyeg a vállán, torzonborz szakállal hóval tarkítottá meg az idő, mindene ócska, mindene kopott, csak a szeme lángja tüzel. S ahogy nagy örömmel megismerik az örök Sebestyén mesteri, a lantos diákok, kinyílik a kapu, egyszerbe körülfogják a még koromlepte, véresmarku hadfiak s ő megpendítve kobozt fűtőlges várfokon s éneklí áhítattal, zengi hátalattal szívet:

Te magyarok már lsten imádjátok,
E s néki nagy hálat adjátok!
Jelösbem Tiszán innen kik lszoktot,
Egri vitézekről sok jót mondatok!

... Künn végigszágul a havas mezőn a metsző tél szél. Letarolva, fehér lepedővel betakarva a természet. Odabenn a fehérhajú nagymama gyermekeinek, unokáinak mesél a daliás testéről, daliás testörnek állhatatos szerelméről. Pattog a

láng, recseg a tűz, szelid, melenkólikus, rokkó hangulat ömlik szét a szobában. Az arcképe ott a nagyanyó feje fölött mintha mosolyogna szeliden, ábrázolva A nagy-mama meg előveszi a gitárt, — talán nem is a keze reszket, csak a szíve, — s öreges, megható hangon elkezd azt a régi-régi melódiát:

Ohj mellem a kandalóhoz,
Fel van szítva melege,
Csobáncvárról édes-keves,
Im halljak agy agg rege...

... Sir a nótá, magyar nótá. Nem messze-messze idegenben, csnk egy pesti tündérkertben. Leikéből huzza a cigány. Beleönti a nótába minden érzését — mintha a sok fényes csillár csupa pásztorútl volna — a villamos csöngése — mintha a gulya kolompja volna. Fájón sirja a muzsika, miben áll a mulatsága Kondoroson a bojtárnak. S a fényes urak, asszonyok nevetnének, beszégetnek. Más világ az ő világuk, magyar a nevük, de hamis a ruhájuk, hamis a nótájuk. Mert ugyan hát

Tudja a jó Mindenható,
Mi is azon színi való,
Hogy a mőnes ott deleget
Valahol egy csárdá mellett.

A modern magyar nótája, a naivkor nótája, a harcos világ nótája, a honszerző magyar nótája. (Vége.)

faktoroktól, kik a vármegye jöletti, gazdasági érdekeit közvetlen törzsből ismerik. Ilyennek kell ismernünk a vármegye alispánját, ki által — mint értintettük — az új törvénytervezet felvettett. Vármegyei alispánja köztudomás szerint a közigazgatási tehetségek sorában ismert képességénél fogva első helyen áll s mint ilyen bölcsességénél és éleslátásánál fogva az insz és drágaság kérdésével kapcsolatban legjobb reményünk szerint megfogja találni helyesebben a kiindulási pontot a húsdrágasággal szemben való áldásos és ugy a gazdaságközönség, mint a társadalomra nézve egyaránt előnyös, szükséges alkotások munkájában.

Előfizetési felhívás.

A *Jász-Ujság*-ra f. évi ápril hó elsejével előfizetést nyitunk.

Lapunk kitűzött céljának vonalán haladt eddig s halad feltartoztathatatlanul és megzavarhatatlanul ezután is.

Minden nemes eszme, törekvés és legfőképpen Jászberény városa és az egész jászvidék érdekeinek szolgálatában áll. Rendületlenül kitart adott s a fejlődés körülményeire tekintettel még adandó programja mellett.

A *Jász-Ujság* fentartásának egyedüli támogatói: jelestollu, szép-számú munkatársaink és az ujságolvasó közönség áldozatkészsége.

A *Jász-Ujság* hetenkint kétszer jelenik meg változatos — s ezt bármily szigorú kritika mellett állíthatjuk — mindig aktuális tartalommal. Hetenkint kétszer megjelenő lap kiállítása nagy szellemi fáradságot és nagyarányú kiadást igényel.

Bizva ügyünk, célunk tisztaságában, lehetetlennek tartjuk, hogy a jász-közönség rokonszenve felénk ne forduljon akkor, amidőn lapunk fentartására tisztán ideális célok ösztönöznek.

Ezt tegye lehetővé városunk és a jászvidék becsületes olvasóközönsége számunkra azzal, hogy megrendeli lapunkat.

A Jász Ujság előfizetési ára:

Égész évre helyben	8 kor.
Félévre	4 kor.
Negyedévre	2 kor.
Égész évre vidéken	9 kor.
Félévre	4.50 f.

Szerkesztőség és Hirdetvényt.

UJDONSÁGOK.

— **Városunk egyik ifjú büszkesége,** derék jászfiöldink, *Dr. Czettler Jenő* földmívelésügyi minisztériumi fogalmazó városunkba érkezett és ma vasárnap d. e. 10 órákor a városháza nagytermében előadást fog tartani a szövetkezéseiről. A nagy szociális tudású szakferfi, aki mint *Darányi* miniszter kedves embere több külföldi tanulmányúton szerezte széles gazdasági ismereteit, aki több humánus törvényünknek szerzője, a földmívelésügyi minisztérium és a Magyar Gazdaszövetség megbizá-

sából jött hozzánk, hogy jásztestvéreinek, a jász gazdaságközönségnek szaktudásával hasznára váljék s az egyedül helyes önégitésre, a minden téren való szövetkezésre buzdítsa őket. Mi pedig mutassuk meg, hogy megérdemeljük a nemes fáradozást: *legyútok ott mindnyójan,* hisz mindenkit szívesen látunk.

— **Ferenc napja** Paulai Szent Ferenc napja alkalmából lapunk is szerény házi ünnepeket áll, amennyiben a tegnapi napon volt lapunk érdemes tulajdonos-társának *Darányi* Ferencnek is nevenapja. Ez alkalmából lapunk szerkesztősége és műszaki személyzete testületileg köszöntötte meg a kedves munkás-társat, ugyszintén számos tisztelő és jóbarát adta le ugy nála valamint *Fridvalszky* Ferencz dr. községi bírónál névpapi gratulációját.

— **Műszaki szemle.** A kereskedelmiügyi minisztériumtól a hét folyamán vármegyénkben járt *Szunyogh* Dezső kir. műszaki főtanácsos az állami beruházási hitel terhére folyamatban levő újtépések megvizsgálása céljából, aki a jászvidéken a fényszarui vasuti út és a jászberényi pusztamonostori utakat tekintette meg *Kormor* Arnold szolnoki kir. műszaki tanácsos kísérelében.

— **A „földnép” e megmozdul.** Jász-árokszálláson Dr. Margónyay Gyula lemondásával megüresedett tisztai orvosi állásra kihirdetett pályázat után, megindult a jelentkezők körüti s egyesek érdekében hathatós közreműködés. Jelentkezett 7 orvos. A képviselőtestületnek tisztán földműves tagjai, mint tudósítónk jelenti a nagygyűlési rájuk zúdult befolyással szemben, nehogy akaratok ellenére való orvos-sal boldogittasanak agyon, 31-én közösen megállapodtak abban, hogy a választást megelőzőleg egy közömbös helyen összejönnek, és zárt szavazással ott eldöntik: ki legyen a jelentkezők közül közös jelöltjük, akire a választás napján szavazataikat leadni magukat egyetemlegesen kötelezik. Meg is tartották f. hó 31-én délután 5 órákor ez összejövetelt, s azon a zárt szavazást melynek eredményeképpen Dr. Keresztess Jenő egri orvos lett jelöltül kikéltve akit az onnan érkezett telefon értesítés szerint tegnap délután fél 5 órákor Dr. Hajdú 14 szavazata ellenében 32 szavazattal nagy lelkesedés mellett meg is választották.

— **A 45 400 koronás postalópás** ügyében a 2000 koronás jutalom kiütése sem vezetett eddig semmi felderítő nyomra. A gyanúsított postalóga nem vall, ami *„Aldobók volt, híz”* az egyik detektív előre megmondta: mikor a vádlótról mindenki azt hitte, hogy vallani fog s akkor a beismerő szó helyett — nagyot nyelt, az ő óriási prakszája szerint ez már konok tagadást jelent. Érdekes, hogy mikor a detektív (csendőrfőhadnagy volt) előtt kijelítették, hogy *Cseke* csendőri is volt, rögtön a vele szolgált társait hívta részint telefonon, részint Arokszállásról személyes jelentkezése s mint volt csendőrről informáltatta magát. Az információ igen kedvezően volt. Hír szerint 3000 koronás lopás gyanúja alatt állott *Cseke* ott is, de tagadásával szemben konkrét bizonyíték nem volt s így ezek elégtelensége miatt fölmentették. A pénz nem került meg. — *Cseket* elbocsátották s a jászberényi postafőnök (talán Günzel úr) fölfogadta postalóga-nak, bár itt sem bízott benne senki. Dehát így van az. Előbb meg kell történnie a nagy bajnak, akkor aztán kiderítik, hogy ez sem jól volt csinálva, az sem; ez is hiba volt, az is. Egyébként az oly régóta helyettesrel betöltött postafőnöki állás is hamarosan rendes főnökkel lesz betöltve, aminek bizonytalan terminusú megtörténnéig a *postaigazgatóságtól* egy fogalmazó fog

hozzánk érkezni, hogy a főnöki teendőket ellássa.

— **A református dalkör** nagyszabású és igazán gazdag műsorú hangversenyét holnap hétfőn tartja meg a Lehel-szállóban. A hangverseny iránt annyira nagy az érdeklődés, hogy a belépő jegyeknek már java része elkel. A rendezőség ez uton kéri fel a közönséget a pontos megjelenésre nehogy az előadások a későn érkezők által zavartassanak.

— **Léghajók a vármegyében.** Husvétvasárnapján délután 6 órákor a druzdai léghajós klub öt körtealaku baloija szállott fel, melyben katonatisztek ültek. Husvét másnapján délelőtt 11 és 12 óra között északkelet felé 1500—2000 méter magasságban egy léggömb volt látható. Az utakon járó közönség s a tempómból ki-jövő sokaság nagy érdeklődéssel nézte a felhők között uszó gömböt, amelyet a meglehetősen nagy szél nagy gyorsasággal hajtott a város felett délkelet felé. Eked után a T. V. U. megyebeli laptársunk értesülése szerint a léggömb Pusztá-Hék fölért lebegett, hol nem bírva leszállni, több tárgyat dobta le a léggömbből, melyekből a pusztahéki kastély tulajdonosa özv. Kövér Jánosnéhoz több jutott s melyekből megállapítható volt, hogy a két bátor légi utas *Bermann* Ferdinand őrnagy és felesége.

— **Színikerület.** Mikor a Thália papjai és papnői létezésükről a mi csöndes félre vonultságunkban is valamelyes jelt adnak, mindig aktuálisá válik a színügynök rendezése. Ha Jászberény város régi életére vissza tekintünk, látni fogjuk lelki szemünkkel a szín pártoló egyesület létesítése eszméjének felvetését. A 80-as években *Belezny* Ignác buzgólkodott ily irányú törekvésben és színpártoló egyesület alapja címén bizonyos összeget is szerzett, mely ma is egyik helybeli takarékpénztárban kezelik. A színi kerületek rendezésével kapcsolatban a Délvidéki Magyar Közönművelődési Egyesület lelkes intézkedése szerint az Alföldi-színi kerület szövetségébe osztottat be városunk, mely Szolnok, Nagykőrös, Cegléd és Fegyvárával képezne egy kerületet és hajlandó a városokat segíteni az állandó színház vagy színház építésében. Társadalmi és közéleti tényezőinknek e kérdést is meg kellene már ragadni, hogy kultúrötörkéveink e téren is előbbre vihetők lennének.

— **A jászfényszarui jegyzői állásra** folyó hó 20-án jár le a pályázat. A Kátóna volt adóügyi jegyzőnk *Boldogra* történt megválasztása óta ezen állást *Helm* Gyula tölti be helyettesítésként. A képviselőtestület köréből nyert értesülés szerint *Helm* Gyula az állást kellő szakavatottsággal, szorgalommal és a felsőbb hatóság megelégedésére tölti be, így tehát legnagyobb kilitása lehet a megválasztására.

— **Talált gyermek.** Csütörtökön reggel a jászlelki országoton jásztelek határában az utasok egy 6 éves kis leánygyermeket találtak az útszelen kőborolói. A kis gyermek didergett, fázott s mikor az emberek szüleirol és kilitérlől kérdezték, nem tudott tájékozást adni; sem arról, hogy hol lakik. A szegény kis kőborló leányt — kinek nagyon hiányos öltözéke volt — bevitték egyik közeli tanýára.

— **Tűz a vasuton.** Tegnapelőtt távbeszélőn nyert értesülés szerint a szomszédos pusztamonostori vasuti állomáson a raktározott talptak eddig kideríthetetlen okból kigyulladtak. Az óriási szélben csakhamar mélyaként lobogtat a száraz farakások. A tűz a nyílt raktárra is áttért s így jelentékeny kára van az államasutaknak.

— **Képkirakat.** Meglepően szép és izéles fénykép-kirakat gyönyörködteti mostaniban a főtér több helyén a járókelőket.

Pollák helybeli fényképész legujabb igazán remek sok fajta felvételei vannak a Leitner-féle, a Sugár-féle kereskedés és a város ház oldalán levő állandó kirakatban szemlére téve. A felvételek és a képek kidolgozása bátran vetekedhetik bármely előkelő fővárosi műtermek produktaival. Különösen sikerültek a Leitner Armin üzlete kirakatában levő modern fotografiaiak.

Műkedvelő előadás. Jászapátin a Munkás Önképző Egyesület ma tartja az ottani iparoskör hegyiségében táncal egybekötött műkedvelői előadását. Szüire kerül Szigüeti E. „Csikó” című népszínműve. A rendezői tisztelet Horváth József dr. alsó-járású szolgabíró, városunk szülötte tölti be. Az előadás a próbákból ítélve kétségkívül jól fog sikerülni.

A tanítók vasuti jegye. A kereskedelemügyi miniszter — mint értesülünk a tanítók kérelmére már intézkedett, hogy a magyarországi összes állami és felekezeti tanítók részére a vasuti kedvezményes (féláru) menetjegyek kiadassanak.

Villamosszínház áthelyezése. Mult számunkban jelentettük, hogy Kiss József helybeli villamosszínház tulajdonos utolsó előadását tartja. Most azután arról értesülünk, hogy Kiss színházát csak a Szilvásványfaló házból helyezte át a Pannónia-szálló nagyertermébe, hol is ezután folytatni fogja tovább igen szép és gyönyörködtető előadásait. A villamosszínház új helyisége tágas, kényelmes és így a közönség előnyére történt a változás.

Automobiljázat. Tavbeszélőn nyert értesítés szerint egy fővárosi vállalkozó a tiszai alsójárás főszolgabírájától Kunzentmárton és Cibakháza között létesítendő automobiljázatokra kért a héten engedélyt. A közeli jászközökkel való szorosabb kapcsolat fenntartása végett ugy a kereskedelem, valamint a gazdasági érdekek céljából nálunk is elkezdte és volna létjogosultsága ilyenmü vállalkozásnak.

Táncoktatás. E címen husvétii számunkban már jeleztük, hogy nagygalambfalvi Tóth Károly kassai táncitanár táncanfolyamot nyitott városunkban. A táncoktatás már kezdetét vette a növendék leánykák számára az érseki leánynevelő intézetben s a fiúk számára a kir. főgimnázium épületében. Ezen kívül pedig a táncitanár oktatást tart a Pannónia-szállóban és magánosoknál is. A kiváló képességű táncitanárnak már eddig szépszámu tanítványa van.

Halálozás. Elhaltak a héten jászberényben: Farkas József 70 éves Bódi József 18 hónapos Torma Mária 1 és fél óra Geröcs Istvan 6 éves Szabó Ágnes 21 napos Fekete Szabó Istvánné, Baráth Anna 65 éves Bajor Bari Árpád 2 hónapos, Kovács József 3 hónapos Iványi Lajos 1 hónapos Geröcs Vendel 5 éves Vidra János 50 éves kórban.

Születés. Született a héten: Dudás Kovács Jánosnak fia, János, Darabont Józsefnek leánya, Erzsébet, Kis Hudra Imrénének fia Sannor, Zgamel Mihálynak fia József.

Nélkülözhetetlen mindenkinek, aki Jászberény város új utcaelnevezéseinek helyes utbaigazítást óhajt nyerni, a **legújabb megjelölt Jászberény város térképe, mely Novotha Andor könyvkereskedésében 60 fillérért kapható.** Ajánljuk megszerzését, miután az új utca-
nevek ezen térképen vannak feltüntetve helyesen és célszerű beosztásánál fogva fogva mindenki igen könnyen eligazodhatik.

Jászberény város térképe a legújabb terv szerint készült, Pesti Péternél 50 fillérért kapható.

Zarándoklat Rómába

a II. Szilveszter pápa sírja felett készült emlék felavatása alkalmából; vezeti az „Országos Kath. Szövetség” Budapest, IV. Ferenciek tere 7., hol ápril. 1-ig jelentkezni lehet.

Indulás 1910. április II-én.
Visszatérés 1910. április 22-én.

AZ UTAZÁS DIJAI:

Az I-ső osztályon 270 korona
A II-ik osztályon 220 korona.
A III-ik osztályon 150 korona.

Ezen díjért nyújtja a rendezőség a következőket:

Az összes magyar és olasz vasuti és hajójegyek.

Ellátás Fiumétől-Fiuméig bezárólag.
Kocsi a római állomástól és vissza.

Podgyász szállítás.
A muzeumok belépő jegyei.

Aki temploma részére szép és tartós

mise ruhákat

akar szerezni, forduljon rendelésével

Szt Ferencrendi Mária Misszionáriusnők zárdájához, Budapest VII. Hermína u. 21., hol új mise-ruhákat készítenek és régieket jutányos áron javítanak.

■

Elismerő nyilatkozat.

A rendelt csuala és két dalmatika igen szép. Gondos kézimunka s így tartós. Ára szolid a minőségéhez képest.

Jászberényi plebánia-hivatal.

A Lazarista Missiótársaságnál

(Budapest, IX., Gat-u. 6 sz.)

kapható

Fői a szivekkel. Imakönyv Schillertől. Gazdag énekrésszel, Egész vászonkötésben 1 K 80 f.

Vezérkönyv az őrgalmas nővérek által vezetett Mária-társulat tagjai számára. Szabály- és imakönyv. Egész vászonkötésben 1 K 20 f. Bőrkötésben 3 K 20 f.

Órangyal-könyvecske az Órangyal-társulat imáival. Csinos egész vászonkötésben 24 fillér.

Jézus szent Szíve hónapja. Elmélkedések, imák és énekek június minden napjára. Egész vászonkötésben 50 fillér.

Szenvedők vizsgálató könyvecskéje. Több képpel. Egész vászonkötésben 30 fillér.

Ifjúságunk áhitata. Imakönyv egész vászonkötésben 24 fillér.

Az oltárizentség 86 oldal füzve 50 f.

Rózsafűzér-készítő házi ipar

KALOCSA.

K é s z ü l:

Öt, tíz, tizenöt tizedes, hét-fajdalmú, örvendetes, Jézus Szíve, prágai kis Jézus, Szeplőtelen fogantatás, sz. József, meghalt hívek, szent Antal olvasója vas-, réz-, felférfém és ezüsthuzalra fűzve

Különböző nagyságú kokotin, kókusz, csont, tömör üveg, jeruzsálemi, olajfa, olajfag, gyöngyház, ezüst, koral, valódi drágakő stb. szemekből. Mind tartós kézi munka.

Rendelési cím:

Tantos Ferenc Kalocsa, vagy
Pesti Péter könyvkereskedőnél

Jászberény.

Uri, katonai és polgári szabó.

Van szerencsém értesíteni Jászberény város és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy Jászberényben, a Vásár-utca 17 szám alatt

polgári és katonai szabóüzletet

rendeztem be. Ugy a fővárosban, mint az ország nagyobb városaiban szerzett tapasztalatom és gyakorlatom lehetővé tették, hogy a szabászat és ruhavarrás terén a legmesszebb menő modern ízlést és igényeket kielégítem. Üzletemben választékos minták s utolsó divat, illetve előírás szerint készítek mindennemű uri, katonai és polgári, továbbá sport- és lovaglőöltönyöket a legutányosabb árban. — Katonai előírás szerint csukaszürke szövetelekből tisztí és önkéntesi öltönyöket tényleges és tartalékos tiszturak valamint kívánatra átalakítom azokat az újabb előírás szerinti követelményeknek megfelelőleg.

Mindennemű megrendeléseket pontosan és olcsón teljesítek s kívánatra esetleg levélbeni felhívásra a helyszínére utazom.

Becsés pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel

Szekeres Bálint,

uri és katonai szabó.

Tessék elolvasni!

Legolcsóbb árak!

Miért legolcsóbb?

Mert 2 gyorsajtóval és 5 segédgéppel van felszerelve üzletem.

Banki

és üzleti könyvek

előzetes megrendelésre eszközöltnék, szavatosság mellett

Pesti Péter

könyvnyomdája, könyvkötészete és papirkereskedésében

Jászberény, Vásár-utca 2. sz.

Pénzt

takarít meg, ha

heti és napilapokra

Pesti Péter

könyvnyomdájában fizet elő. Az utalvány bélyegköltiséget a cég viseli.

Bámulatos

választékban kaphatók

levelpapírosok.

PESTI

PÉTER

JÁSZBERÉNY.

Könyv-, papír-, író- és rajzszerekkereskedés.

Könyvnyomda.
Tömöntöde.
Könyvkötészet.

'JÁSZ UJSÁG'

kiadóhivatala.

Ma már súlyt helyez mindenki a

formára.

A

legszebb kivitelben

készülnek

Pesti Péter

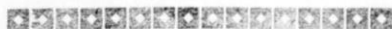
könyvnyomdai műintézetében
JÁSZBERÉNYBEN.

Lakodalmi és bált meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, gyászjeientések, iskolai értesítők nagyobb művek és minden nyomdai szakba vágó munkálatok.

Kaszinók, körök és egyesületeknek árendmenny!

Rendkívül olcsó árak!

Leikiismeretes kiszolgálás!

Gramofonok

mindent felülmuló, kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok legolcsóbban kaphatók

Pesti Péternél Jászberény. Nagy kétoldalú lemez 2.80 fillér.